

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 15. jūnijā *

Apvienotās lietas C-393/04 un C-41/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *cour d'appel de Liège* (C-393/04) un *tribunal de première instance de Liège* (C-41/05) (Beļģija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2004. gada 15. septembrī un 2005. gada 24. janvārī un kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2004. gada 17. septembrī un 2005. gada 3. februārī, tiesvedībās

Air Liquide Industries Belgium SA

pret

Ville de Seraing (C-393/04),

Province de Liège (C-41/05).

Tiesa (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermans [C. W. A. Timmermans], tiesneši J. Makarčiks [J. Makarczyk], R. Silva de Lapuerta [R. Silva de Lapuerta] (referente), P. Kūris [P. Kūris] un Dž. Arestis [G. Arestis],

* Tiesvedības valoda — franču.

ģenerālvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],
sekretāre K. Štranca [*K. Sztranc*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 13. oktobrī,

ņemot vērā mutvārdu apsvērumus, ko sniedza:

- *Air Liquide Industries Belgium SA* vārdā — P. de Bands [*P. De Bandt*], H. Dekers [*H. Deckers*] un G. Linarts [*G. Lienart*], *avocats*,
- Serēnas pilsētas [*ville de Seraing*] vārdā — Ž. L. Gilisens [*J.-L. Gilissen*], R. Godss [*R. Ghods*] un M. P. Donea [*M.-P. Donea*], *avocats*,
- Ljēžas provinces [*province de Liège*] vārdā — K. Kolārs [*C. Collard*], *avocat*,
- Beļģijas valdības vārdā — M. Vimmers [*M. Wimmer*], pārstāvis,
- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — Ž. P. Kepēns [*J.-P. Keppenne*] un B. Stromskis [*B. Stromsky*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 30. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt valsts atbalsta jēdzienu, un par iespējamām tiesiskajām sekām, kas valsts limeni var būt šāda atbalsta pastāvēšanai. Tie ir arī par maksājumu ar līdzvērtīgu iedarbību un iekšējas aplikšanas ar nodokļiem jēdzienu interpretāciju.
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti tiesvedībā starp *Air Liquide Industries Belgium SA* (turpmāk tekstā — "*Air Liquide*") un, pirmkārt, Serēnas pilsētu un, otrkārt, Ljēžas provinci.
- 3 *Air Liquide* ir starptautiska grupa, kas specializējas rūpnieciskās un medicīniskās gāzes ražošanā un pārvadāšanā un piedāvā arī ar to saistītus pakalpojumus. It īpaši *Air Liquide* piegādā skābekli, slāpekli, ūdeņradi, kā arī daudzas citas gāzes dažādu nozaru, tādu kā melnā metalurģija, rafinēšana, ķīmiskā rūpniecība vai metalurģija, stikla, elektroniskā, papīra, pārtikas un veselības rūpniecība vai aeronautiskā industrija, vajadzībām.
- 4 Savas darbības ietvaros *Air Liquide* citastarp nodrošina rūpnieciskās gāzes transportu no dažādām ražotnēm Beļģijā, Francijā un Nīderlandē saviem klientiem šajās trīs valstīs. Minētajās valstīs šis transports tiek nodrošināts ar ļoti augsta spiediena cauruļvadu sistēmas palīdzību, kas citastarp ļauj apgādāt lielos patērētājus, kuri atrodas melnās metalurģijas un ķīmiskās rūpniecības rajonos.

- 5 Savas cauruļvadu sistēmas apgādāšanai *Air Liquide* izmanto rūpnieciskās gāzes ražošanas vienību, kas atrodas Serēnas pilsētas teritorijā Ljēžas provincē. Šī vienība ietver staciju šīs gāzes saspiešanai.

Atbilstošās valsts tiesību normas

- 6 1999. gada 13. decembrī Serēnas pilsētas padome pieņēma noteikumus, ar kuriem tika noteikts dzinējspēka nodoklis. Šie noteikumi rūpniecības, tirdzniecības, finanšu vai lauksaimniecības uzņēmumiem, kas atrodas šīs pašvaldības teritorijā, uzliek ikgadēju nodokli par dzinējiem, kas tiek izmantoti uzņēmuma vai tā filiāļu darbībā, neatkarīgi no šim nolūkam izmantotā šķidruma vai enerģijas avota. Šī nodokļa lielums ir atkarīgs no izmantotā dzinēja jaudas.
- 7 Šo noteikumu 3. pantā noteikta virkne situāciju, kad notiek atbrīvošana no šī nodokļa. Saskaņā ar šī panta deviņo daļu no dzinējspēka nodokļa ir atbrīvoti citastarp dzinēji, kas tiek izmantoti dabasgāzes saspiešanas iekārtās, lai darbinātu kompresorus, kas rada spiedienu piegādes cauruļvados.
- 8 1998. gada 30. oktobrī un 1999. gada 29. oktobrī Ljēžas provinces padome pieņēma noteikumus, ar kuriem tika noteikts dzinējspēka nodoklis. Šie noteikumi nosaka par labu Ljēžas provincei ikgadēju nodokli par dzinējiem neatkarīgi no to darbināšanai izmantotā šķidruma. Šis nodoklis tiek uzlikts rūpniecības, tirdzniecības, finanšu vai lauksaimniecības un jebkādas citas nozares uzņēmumiem. Tā lielums ir atkarīgs no izmantotā dzinēja jaudas.

- 9 Šo noteikumu 5. punkts paredz daudzas situācijas, kad notiek atbrīvošana no šī nodokļa. Saskaņā ar šo noteikumu 5. panta 12. punktu no dzinējspēka nodokļa ir atbrīvoti citastarp dzinēji, kas tiek izmantoti dabasgāzes saspiešanas iekārtās, lai darbinātu kompresorus, kas rada spiedienu piegādes cauruļvados.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-393/04

- 10 2000. gada 28. jūnijā *Air Liquide* saņēma izrakstu no Serēnas pašvaldības reģistra, ar kuru tā tika uzaicināta kā dzinējspēka nodokli samaksāt par 1999. gadu summu BEF 41 275 757 (EUR 1 023 199,20) apmērā.
- 11 2000. gada 22. septembrī *Air Liquide* šīs pašvaldības birģermeistara un birģermeistara palīgu kolģģijai iesniedza sūdzģbu, lūdzģt atbrģvojģmu no aplģkģšanas ar šģ nodokģli.
- 12 Pģc tam *Air Liquide* Lģģžas Pģrmģs instances tiesģ [tribunal de premiģre instance de Liģge] iesniedza prasģbu atcģlt lģmģmu, ar kuru tģka noraidģta šģ sūdzģba. Šģs prasģbas ietvarģs tģ atsaucģs uz dzģnģjspģka nodokģla diskrimģnģjoģo rakstģru, kas rodas tģdģ, ka dabasgģzes transporta uzņģmģmi ir atbrģvģti no nodokģla, kas ir atbrģvojģms, ko prasģtģģa uzskata par patvaģģģģu.
- 13 Ar 2002. gada 28. novembra spģiedģmu Lģģžas Pģrmģs instances tiesģa šģ prasģbu noraidģģa kģ nepamatģtu.

- 14 *Air Liquide* šo spriedumu pārsūdzēja Ljēžas Apelācijas tiesā [*cour d'appel de Liège*], kas nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

“Vai atbrīvojums no pašvaldības dzinējspēka nodokļa, kas attiecas tikai uz dzinējiem, kurus lieto iekārtās, kas izmanto dabas gāzi, izslēdzot dzinējus, kurus izmanto citām rūpnieciskajām gāzēm, uzskatāms par valsts atbalstu konsolidētā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta izpratnē?”

Lieta C-41/05

- 15 2000. gada 20. aprīli un 2001. gada 9. maijā Ljēžas province vērsās pie *Air Liquide* ar izrakstu no reģistra, aicinot *Air Liquide* kā dzinējspēka nodokli samaksāt summu BEF 4 744 980 (EUR 117 624,98) apmērā par 1999. finanšu gadu un BEF 2 403 360 (EUR 59 577,74) apmērā par 2000. finanšu gadu.
- 16 2000. gada 26. jūnijā un 2001. gada 23. jūlijā *Air Liquide* Ljēžas provinces iestādēm iesniedza sūdzības, lūdzot atbrīvojumu no aplikšanas ar šo nodokli.
- 17 Pēc tam, kad šīs sūdzības tika noraidītas, *Air Liquide* Ljēžas Pirmās instances tiesā iesniedza prasību, lūdzot to atbrīvot no aplikšanas ar šo nodokli un atlīdzināt nodokļus, ko tā iepriekš samaksājusi par 1999. finanšu gadu BEF 30 788 100 (EUR 763 217,06) apmērā. Šīs prasības ietvaros tā atsaucās uz dzinējspēka nodokļa diskriminējošo raksturu, proti, uz atbrīvojumu no nodokļa, kāds ir dabasgāzes transporta uzņēmumiem, kā arī uz šī nodokļa nesaderīgumu ar EK līgumu.

Ljēžas Pirmās instances tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

- “1) Vai tāds atbrīvojums no provinces dzinējspēka nodokļa, kas attiecas tikai uz dzinējiem, kurus lieto iekārtās, kas izmanto dabas gāzi, izslēdzot dzinējus, kurus izmanto citām rūpnieciskajām gāzēm, uzskatāms par valsts atbalstu konsolidētā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta izpratnē?

- 2) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai valsts tiesai, kura izskata prasību, kuru iesniedzis nodokļu maksātājs, kurš nav atbrīvots no provinces dzinējspēka nodokļa, jāpiespriež iestādei, kas šo nodokli iekasējusi, to atmaksāt šim nodokļu maksātājam, ja tiesa konstatē, ka iestādei, kas šo nodokli iekasējusi, juridiski vai faktiski nav iespējams to pieprasīt no nodokļu maksātāja, kurš ir atbrīvots no dzinējspēka nodokļa?

- 3) Vai dzinējspēka nodoklis, kas attiecas uz dzinējiem, kuri tiek izmantoti rūpnieciskās gāzes transportam, kurš tiek veikts ar ļoti augsta spiediena cauruļvadu palīdzību un kuram nepieciešama kompresijas staciju izmantošana, uzskatāms par maksājumu ar līdzvērtīgu iedarbību, kas aizliegts ar konsolidētā Līguma 25. un turpmākajiem pantiem, ja izrādās, ka faktiski to iekasē province vai pašvaldība tad, kad rūpnieciskā gāze tiek transportēta ārpus to teritoriālajām robežām, lai arī dabas gāzes transports tādos pašos apstākļos ir atbrīvots no šī nodokļa?

- 4) Vai dzinējspēka nodoklis, kas attiecas uz dzinējiem, kuri tiek izmantoti rūpnieciskās gāzes transportam, kurš tiek veikts ar ļoti augsta spiediena cauruļvadu palīdzību un kuram nepieciešama kompresijas staciju izmantošana,

uzskatāms par iekšējas aplikšanas ar nodokļiem pasākumu, kas aizliegta ar Līguma 90. un turpmākajiem pantiem, ja dabasgāzes transports ir atbrīvots no šī nodokļa?

- 5) Gadījumā, ja atbildes uz iepriekš uzdotajiem jautājumiem ir apstiprinošas — vai nodokļu maksātājam, kurš ir samaksājis dzinējspēka nodokli, ir pamats prasīt tā atmaksu, sākot ar 1992. gada 16. jūliju — datumu, kurā tika pasludināts spriedums *Legros* u.c. lietā?”
- 19 Ar 2005. gada 21. jūlija rīkojumu Tiesas otrās palātas priekšsēdētājs apvienoja lietas C-393/04 un C-41/05 mutvārdu procesam un sprieduma pieņemšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par jautājumu, kas uzdots lietā C-393/04, un pirmo jautājumu lietā C-41/05

Par šo jautājumu pieņemamību

- 20 Beļģijas valdība un Eiropas Kopienu Komisija uzsver, ka šie divi jautājumi nav pieņemami, jo pat tad, ja atbildes uz tiem būtu apstiprinošas, šīm atbildēm nebūtu nekādas nozīmes pamata prāvu izlemšanā, jo tās ir vērstas uz strīdīgo nodokļu atmaksāšanu.

- 21 Beļģijas valdība un Komisija atgādina, ka no Tiesas judikatūras izriet, ka valsts tiesa, kurā uzņēmējs vērsies ar prasību par samaksātā nodokļa atmaksāšanu, 88. panta 3. punkta pēdējā teikuma neievērošanas gadījumā principā nespēj aizsargāt tiesības, uz kurām nodokļu maksātājs atsaucas. Šāda atmaksāšana tikai radītu jaunu nelikumīgu atbalstu, kas pievienotos pirmajam, un valsts tiesai tāpat kā jebkurai citai valsts iestādei ir pienākums ievērot Kopienu tiesības, un tādējādi tā nevar pieņemt lēmumu, ar kuru tiktu piešķirts cits nelikumīgs atbalsts.
- 22 Šī pati valdība un Komisija uzskata, ka, pat ja strīdīgie atbrīvojumi no nodokļa būtu uzskatāmi par valsts atbalstu, prasītājam pamata prāvā nav pamata atteikties maksāt attiecīgos nodokļus. Citādi tas būtu tikai tad, ja šie nodokļi būtu atbalsta pasākuma finansēšanas veids un ja ieņēmumiem no šiem nodokļiem būtu ietekme uz atbalsta lielumu. Taču šajā lietā ne atbrīvojumu piemērošana, ne to apmērs neizpilda šos nosacījumus.
- 23 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru sadarbības starp valsts tiesām un Tiesu, ko iedibina EKL 234. pants, ietvaros Tiesai jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas tai ļautu izšķirt tās izskatāmo strīdu (skat. 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-334/95 *Krüger*, *Recueil*, I-4517. lpp., 22. punkts, un 2000. gada 28. novembra spriedumu lietā C-88/99 *Roquette Frères*, *Recueil*, I-10465. lpp., 18. punkts).
- 24 Jāatzīmē arī, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts tiesām, kas iztiesā lietu, ir jānovērtē gan tas, cik nepieciešams ir prejudiciālais jautājums šo tiesu spriedumu taisīšanai, gan tas, cik piemēroti ir jautājumi, ko tās uzdod Tiesai. Tiesa tomēr var atteikties pieņemt nolēmumu par valsts tiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu citastarp tad, ja ir acīmredzami, ka tai lūgtajai Kopienu tiesību interpretācijai nav

nekāda sakara ar pamata prāvas istenajiem apstākļiem vai tās priekšmetu (skat. it īpaši 1999. gada 15. jūnija spriedumu lietā C-421/97 *Tarantik*, *Recueil*, I-3633. lpp., 33. punkts; 2000. gada 9. marta spriedumu lietā C-437/97 *EKW* un *Wein & Co*, *Recueil*, I-1157. lpp., 52. punkts, un 2002. gada 22. janvāra spriedumu lietā C-390/99 *Canal Satélite Digital*, *Recueil*, I-607. lpp., 19. punkts).

- 25 Attiecībā uz pamata prāvu priekšmetu jāatzīmē — kā tas izriet no lietas materiāliem un mutvārdu procesa Tiesā, it īpaši no prasītājas pamata prāvā sniegtajiem paskaidrojumiem, — kaut arī *Air Liquide* prasību priekšmets ir strīdīgo nodokļu atmaksāšana, tās ir vērstas arī uz tiesību aktu, ar kuriem šie nodokļi ieviesti, spēkā esamības apšaubīšanu.
- 26 Pastāvot šādiem apstākļiem, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild.

Par atbildi uz minētajiem jautājumiem

- 27 Jāatgādina, ka EKL 87. panta mērķis ir novērst tirdzniecības starp dalībvalstīm ietekmēšanu ar valsts iestāžu piešķirtām priekšrocībām, kas dažādos veidos rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai (1974. gada 2. jūlija spriedums lietā 173/73 *Itālija/Komisija*, *Recueil*, 709. lpp., 26. punkts).

- 28 Tādējādi jāpārbauda atbrīvojumi no nodokļa, par kuriem ir runa pamata prāvās, ņemot vērā nosacījumus, pastāvēt kuriem EKL 87. panta 1. punkts valsts pasākumu atzīst par valsts atbalstu, proti, šāda pasākuma finansēšana no valsts puses vai ar valsts līdzekļu palīdzību, priekšrocības pastāvēšana kādam uzņēmumam, minētā pasākuma selektīvais raksturs, kā arī tā ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un no tās izrietošā konkurences izkropļošana.
- 29 Attiecībā uz pirmo un otro nosacījumu jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atbalsta jēdziens ir vispārīgāks nekā subsīdijas jēdziens, jo tas ietver ne tikai pozitīvu palīdzību, kas ir subsīdijas kā tādas, bet tāpat arī valsts pasākumus, kas dažādos veidos atvieglo nastu, kas parasti gulstas uz uzņēmuma budžetu, un kas, kaut gan tie nav subsīdijas šī vārda šaurākajā nozīmē, ir tām identiski pēc rakstura un rada tādas pašas sekas (skat. it īpaši 2001. gada 8. novembra spriedumu lietā C-143/99 *Adria-Wien Pipeline* un *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, Recueil*, I-8365. lpp., 38. punkts; 2004. gada 15. jūlija spriedumu lietā C-501/00 Spānija/Komisija, Krājums, I-6717. lpp., 90. punkts, un 2005. gada 15. decembra spriedumu lietā C-66/02 Itālija/Komisija, Krājums, I-10901. lpp., 77. punkts).
- 30 No tā izriet, ka pasākums, ar kuru valsts iestādes atsevišķiem uzņēmumiem piešķir nodokļu atbrīvojumu, kas, kaut arī nav saistīts ar valsts līdzekļu pārskaitījumu, nostāda atbrīvojuma saņēmējus finansiāli izdevīgākā stāvoklī nekā pārējos nodokļu maksātājus, ir uzskatāms par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē (skat. 1994. gada 15. marta spriedumu lietā C-387/92 *Banco Exterior de España, Recueil*, I-877. lpp., 14. punkts, un 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-222/04 *Casa di Risparmio di Firenze u.c.*, Krājums, I-289. lpp., 132. punkts).
- 31 Attiecībā uz trešo nosacījumu par pamata prāvā apstrīdēto pasākumu selektīvo raksturu nav strīda, ka nodokļu priekšrocības nav piemērojamas visiem saimnieciskās darbības subjektiem, bet gan tiek piešķirtas uzņēmumiem, kas veic noteikta veida darbību, proti, tiem, kas dabas gāzes saspiešanas stacijās izmanto dzinējus, kas darbina kompresorus, kuri piegādes sistēmas cauruļvados rada spiediena režīmu.

- 32 Tā kā šie pasākumi neattiecas uz visiem saimnieciskās darbības subjektiem, tos nevar uzskatīt par vispārējiem nodokļu vai ekonomiskās politikas pasākumiem (skat. iepriekš minēto 2005. gada 15. decembra spriedumu lietā Itālija/Komisija, 99. punkts, un 2005. gada 15. decembra spriedumu lietā C-148/04 *Unicredito Italiano*, Krājums, I-11137. lpp., 49. punkts).
- 33 Attiecībā uz ceturto valsts atbalsta pastāvēšanas nosacījumu EKL 87. panta 1. punkts noteic, ka pasākumam jāietekmē tirdzniecība starp dalībvalstīm un jārada vai jādraud radīt konkurences izkropļojumus.
- 34 No judikatūras izriet, ka šādai atzišanai par valsts atbalstu nav jākonstatē patiesā atbalsta ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un reāla konkurences izkropļošana, bet gan tikai jāpārbauda, vai atbalsts varētu ietekmēt šo tirdzniecību un izkropļot konkurenci (skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-372/97 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-3679. lpp., 44. punkts; kā arī iepriekš minētos 2005. gada 15. decembra spriedumus lietā Itālija/Komisija, 111. punkts, un lietā *Unicredito Italiano*, 54. punkts).
- 35 Īpaši tad, ja kādas dalībvalsts piešķirtais atbalsts nostiprina kāda uzņēmuma stāvokli attiecībā pret citiem konkurējošiem uzņēmumiem Kopienas iekšējā tirdzniecībā, ir uzskatāms, ka atbalsts ir ietekmējis šo tirdzniecību. Turklāt nav nepieciešams, lai uzņēmums, kas saņem atbalstu, pats piedalītos Kopienas iekšējā tirdzniecībā (skat. it īpaši iepriekš minētos 2005. gada 15. decembra spriedumus lietā Itālija/Komisija, 115. un 117. punkts, un lietā *Unicredito Italiano*, 56. un 58. punkts, kā arī tajos minēto judikatūru).
- 36 Visbeidzot, valsts atbalsta salīdzinoši mazais apjoms vai to saņemošā uzņēmuma salīdzinoši nelielais lielums *a priori* neizslēdz iespēju, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm ir tikusi ietekmēta (skat. 1994. gada 14. septembra spriedumu apvienotajās lietās no C-278/92 līdz C-280/92 Spānija/Komisija, *Recueil*, I-4103. lpp., 42. punkts).

37 Iesniedzējtiesām, ņemot vērā iepriekš minētās norādes par interpretāciju, jānosaka, vai pamata prāvās pastāv valsts atbalsts.

38 Tādējādi uz jautājumu, kurš uzdots lietā C-393/04, un uz pirmo jautājumu lietā C-41/05 jāatbild, ka atbrīvojums no pašvaldības vai provinces dzinējspēka nodokļa, kas attiecas tikai uz dzinējiem, kurus lieto iekārtās, kas izmanto dabas gāzi, izslēdzot dzinējus, kurus izmanto citām rūpnieciskajām gāzēm, var tikt uzskatīts par valsts atbalstu EKL 87. panta izpratnē. Iesniedzējtiesām ir jānovērtē, vai ir izpildīti valsts atbalsta pastāvēšanas nosacījumi.

Par otro jautājumu lietā C-41/05

39 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa Tiesai jautā, kādas ir tiesiskās sekas attiecīgā atbrīvojuma atzīšanai par valsts atbalstu un attiecībā uz nodokļu maksātāja tiesībām, kurš ir samaksājis nodokli, ja citu uzņēmumu atbrīvošana no tā var veidot šādu atbalstu.

40 Lai atbildētu uz šo jautājumu, jāatgādina, ka saskaņā ar EKL 88. panta 3. punkta trešo teikumu dalibvalsts nevar īstenot ierosinātos pasākumus, pirms tie ir atzīti par saderīgiem ar kopējo tirgu.

41 Šajā sakarā Tiesa ir nospriedusi, ka valsts tiesas iesaistīšanās valsts atbalstu kontroles sistēmā var notikt tikai tad, ja tā izriet no tiešās iedarbības, ko judikatūra atzinusi aizliegumam īstenot valsts atbalstus saskaņā ar EKL 88. panta 3. punkta trešo

teikumu. Proti, Tiesa ir pasvītrojusi, ka dalībvalstu tiesām ir pienākums nodrošināt, lai tiktu garantētas attiecīgo personu tiesības, ja valsts iestādes pārkāpj valsts atbalstu īstenošanas aizliegumu (skat. 2003. gada 21. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-261/01 un C-262/01 *Van Calster u.c., Recueil*, I-12249. lpp., 53. punkts).

- 42 Attiecībā uz pasākumiem, kas var tikt veikti, lai nodrošinātu šo tiesas aizsardzību, Tiesa ir precizējusi, ka valsts tiesai jānodrošina, lai šādam pārkāpumam, uz ko atsaucas attiecīgās personas, būtu visas valsts tiesību aktos paredzētās sekas gan attiecībā uz valsts atbalsta īstenošanas pasākumu spēkā esamību, gan attiecībā uz finansiālā atbalsta, kas piešķirts, pārkāpjot EKL 88. panta 3. punktu, atgūšanu (skat. 1991. gada 21. novembra spriedumu lietā C-354/90 *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* un *Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, Recueil*, I-5505. lpp., 12. punkts, un 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-174/02 *Streekgewest*, Krājums, I-85. lpp., 17. punkts).
- 43 Tiesa ir nospriedusi arī, ka nodokļu parādnieki, lai izvairītos no attiecīgā nodokļa samaksas, nevar atsaukties uz to, ka tāds atbrīvojums no nodokļa, ko bauda citi uzņēmumi, ir valsts atbalsts (skat. 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā C-390/98 *Banks, Recueil*, I-6117. lpp., 80. punkts). No tā izriet, ka, pat pieņemot, ka atbrīvojums, par kuru ir runa pamata prāvā, ir valsts atbalsts EKL 87. panta izpratnē, šī atbalsta iespējamā nelikumība nevar ietekmēt nodokļa kā tāda likumību.
- 44 EKL 88. panta 3. punkta pēdējais teikums nosaka pienākumu, kura mērķis ir nodrošināt, lai atbalsts netiktu piešķirts, pirms Komisija to ir atzinusi par saderīgu ar kopējo tirgu. Šajos ietvaros valsts tiesu kompetence ir pēc būtības preventīva un nevar pārsniegt kompetenci, kas piešķirta Komisijai, kad tā pēc padziļinātas pārbaudes lemj par valsts atbalsta likumīgumu.

- 45 Visbeidzot, jāatzīmē, ka iespējamo atbalsta saņēmēju loka paplašināšana, to attiecinot arī uz citiem uzņēmumiem, neļauj novērst sekas, kādas ir valsts atbalstam, kurš piešķirts, pārkāpjot EKL 88. panta 3. punktu, bet gluži pretēji — vairo šī atbalsta sekas.
- 46 Tas būtu citādi tad, ja nodoklis un paredzētais atbrīvojums būtu atbalsta pasākuma būtiska sastāvdaļa. Lai nodoklis varētu tikt uzskatīts par atbalsta pasākuma būtisku sastāvdaļu, atbilstoši attiecīgam valsts regulējumam jāpastāv ciešai saiknei starp nodokli un atbalstu tādā ziņā, ka nodokļa ieņēmumi noteikti tiek izlietoti atbalsta finansēšanai un tieši ietekmē atbalsta nozīmīgumu, kā arī — tā rezultātā — šī atbalsta saderības ar kopējo tirgu novērtējumu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Streekgewest*, 26. punkts, un 2005. gada 27. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un no C-321/04 līdz C-325/04 *Casino France u.c.*, Krājums, I-9481. lpp., 40. punkts). Tomēr nepastāv nekāda cieša saikne starp nodokli un atbrīvojumu no tā, kas attiecas uz noteiktu uzņēmumu kategoriju. Atbrīvojuma no nodokļa piemērošana un tā apjoms nav atkarīgi no nodokļa ieņēmumiem (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Streekgewest*, 28. punkts, un lietā *Casino France u.c.*, 41. punkts).
- 47 Nav strīda, ka pamata prāvā nav konstatēta šādas saiknes pastāvēšana starp dzinējspēka nodokli un atbrīvojumiem, kas attiecībā uz to paredzēti.
- 48 Tādējādi uz otro jautājumu lietā C-41/05 jāatbild, ka atbrīvojuma no nodokļa iespējamā nelikumība, par kādu ir runa pamata prāvā, ņemot vērā Kopienų tiesības valsts atbalsta jautājumā, nevar ietekmēt nodokļa kā tāda likumību un tādējādi uzņēmumi, kas ir šī nodokļa parādnieki, nevar valsts tiesās atsaukties uz piešķirtā atbrīvojuma nelikumību, lai izvairītos no minētā nodokļa samaksas vai panāktu tā atmaksāšanu.

Par trešo un ceturto jautājumu lietā C-41/05

Ievada apsvērumi

- 49 Ar savu trešo un ceturto jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai dzinējspēka nodoklis var tikt uzskatīts par maksājumu, kuram ir ievadmuitas un izvedmuitas nodokļiem līdzīga iedarbība EKL 25. panta nozīmē, vai par diskriminējošu iekšējo nodokli, kas aizliegts ar EKL 90. pantu.
- 50 Vispirms jāatgādina, ka Līguma noteikumi par maksājumiem ar līdzvērtīgu iedarbību un par diskriminējošiem iekšējiem nodokļiem nevar tikt piemēroti kumulatīvi, tādējādi viens un tas pats pasākums Līguma sistēmas ietvaros nevar vienlaicīgi piederēt abām šīm kategorijām (skat. 1993. gada 2. augusta spriedumu lietā C-266/91 *Celbi, Recueil*, I-4337. lpp., 9. punkts).

Par trešo jautājumu

- 51 Jāatzīmē, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jebkurš vienpusēji uzlikts maksājums, lai arī cik mazs tas būtu, neatkarīgi no tā nosaukuma un piemērošanas metodes, kurš skar attiecīgās preces sakarā ar robežas šķērsošanu un kurš nav muitas nodoklis parastā izpratnē, ir uzskatāms par maksājumu ar tam līdzvērtīgu iedarbību EKL 25. panta izpratnē (skat. 1997. gada 17. septembra spriedumu lietā C-347/95 *UCAL, Recueil*, I-4911. lpp., 18. punkts, 2004. gada 9. septembra spriedumu lietā C-72/03 *Carbonati Apuani*, Krājums, I-8027. lpp., 20. punkts, un 2005. gada 8. novembra spriedumu lietā C-293/02 *Jersey Produce Marketing Organisation*, Krājums, I-9543. lpp., 55. punkts).

- 52 Nemot vērā šo definīciju un attiecībā uz nodokļa, par kuru ir runa pamata prāvā, iezīmēm jāatzīst — kā izriet no mutvārdu procesa Tiesā, šis nodoklis attiecas uz dzinējiem, kas tiek izmantoti rūpnieciskās gāzes transportam pa ļoti augsta spiediena cauruļvadiem, kam nepieciešama kompresijas iekārtu izmantošana. Turklāt šis nodoklis attiecas uz plašu tādu rūpniecisku darbību spektru, kas izmanto šādus dzinējus.
- 53 Tādējādi fakts, kas izraisa [aplūkšanu] ar šo nodokli, ir šo dzinēju darbība un to enerģijas patēriņš neatkarīgi no to darbināšanai izmantotā šķidruma vai enerģijas avota. Tā kā šis nodoklis netiek iekasēts sakarā ar robežas šķērsošanu, tam nav nekāda sakara ar preču ieviešanu vai izvešanu.
- 54 Tādējādi uz trešo jautājumu lietā C-41/05 jāatbild, ka dzinējspēka nodoklis, kas attiecas uz dzinējiem, kas tiek izmantoti rūpnieciskās gāzes transportam pa ļoti augsta spiediena cauruļvadiem, nav uzskatāms par maksājumu ar muitas nodoklim līdzīgu iedarbību EKL 25. panta izpratnē.

Par ceturto jautājumu

- 55 Kā Tiesa to jau ir uzsvērusi, EKL 90. pants Līguma sistēmas ietvaros papildina noteikumus par muitas nodokļu un maksājumu, kam ir līdzīga iedarbība, atcelšanu. Šī noteikuma mērķis ir nodrošināt preču brīvu apriti starp dalībvalstīm normālas konkurences apstākļos, novēršot jebkāda veida aizsardzību, ko varētu radīt diskriminējošu iekšējo nodokļu piemērošana citu dalībvalstu izcelsmes precēm (skat. 1980. gada 27. februāra spriedumus lietā 168/78 Komisija/Francija, *Recueil*, 347. lpp., 4. punkts; lietā 169/78 Komisija/Itālija, *Recueil*, 385. lpp., 4. punkts, un lietā 171/78 Komisija/Dānija, *Recueil*, 447. lpp., 4. punkts).

- 56 Jāpiebilst, ka uz maksājumiem, kas noteikti ar vispārēju iekšējo nodokļu sistēmu un sistemātiski un atkarībā no tiem pašiem objektīvajiem kritērijiem aptver preču kategorijas neatkarīgi no to izcelsmes vai galamērķa, attiecas EKL 90. pants (skat. it īpaši 1981. gada 3. februāra spriedumu lietā 90/79 Komisija/Francija, *Recueil*, 283. lpp., 14. punkts; 1992. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-163/90 *Legros u.c.*, *Recueil*, I-4625. lpp., 11. punkts, un 1992. gada 16. decembra spriedumu lietā C-17/91 *Lornoy u.c.*, *Recueil*, I-6523. lpp., 19. punkts).
- 57 Attiecībā uz dzinējspēka nodokli, par kuru ir runa pamata prāvā, jāatzīmē, ka tas īpaši vai diferencēti neskar izvestus vai ievestus produktus, jo tas attiecas uz saimniecisko darbību, ko veic rūpniecības, tirdzniecības, finanšu vai lauksaimniecības uzņēmumi, nevis uz produktiem kā tādiem.
- 58 Turklāt jāatzīmē, ka apstākļi, ka piešķirtais atbrīvojums no nodokļa attiecas uz dzinējiem, kas tiek izmantoti dabasgāzes transportam, nav pietiekams, lai minēto nodokli atzītu par diskriminējošu, jo, kā tas izriet no mutvārdu procesa Tiesā, nešķiet, ka dabasgāze būtu rūpnieciskajai gāzei analogs produkts vai konkurētu ar to.
- 59 Tādējādi uz ceturto jautājumu jāatbild, ka dzinējspēka nodoklis, kas attiecas uz dzinējiem, kas tiek izmantoti rūpnieciskās gāzes transportam pa ļoti augsta spiediena cauruļvadiem, nav uzskatāms par diskriminējošu iekšējo nodokli EKL 90. panta izpratnē.
- 60 Ņemot vērā atbildes, kas sniegtas uz trešo un ceturto jautājumu lietā C-41/05, nav jāatbild uz piekto jautājumu, kas uzdots šajā lietā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ⁶¹ Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) atbrīvojums no pašvaldības vai provinces dzinējspēka nodokļa, kas attiecas tikai uz dzinējiem, kurus lieto iekārtās, kas izmanto dabas gāzi, izslēdzot dzinējus, kurus izmanto citām rūpnieciskajām gāzēm, var tikt uzskatīts par valsts atbalstu EKL 87. panta izpratnē. Iesniedzējtiesām ir jānovērtē, vai ir izpildīti valsts atbalsta pastāvēšanas nosacījumi;

- 2) atbrīvojuma no nodokļa iespējamā nelikumība, par kādu ir runa pamata prāvā, ņemot vērā Kopienu tiesības valsts atbalsta jautājumā, nevar ietekmēt nodokļa kā tāda likumību, un tādējādi uzņēmumi, kas ir šī nodokļa parādnieki, nevar valsts tiesās atsaukties uz piešķirtā atbrīvojuma nelikumību, lai izvairītos no minētā nodokļa samaksas vai panāktu tā atmaksāšanu;

- 3) **nodoklis, kas attiecas uz dzinējiem, kas tiek izmantoti rūpnieciskās gāzes transportam pa ļoti augsta spiediena cauruļvadiem, nav uzskatāms par maksājumu ar muitas nodoklim līdzīgu iedarbību EKL 25. panta izpratnē;**

- 4) **dzinējspēka nodoklis, kas attiecas uz dzinējiem, kas tiek izmantoti rūpnieciskās gāzes transportam pa ļoti augsta spiediena cauruļvadiem, nav uzskatāms par diskriminējošu iekšējo nodokli EKL 90. panta izpratnē.**

[Paraksti]